

4. 8. IV. BOŽÍ PRÍKAZ

Ciel': predstavenie fungovania rodiny a autority v Božom pláne

Božie slovo

„Cti otca svojho a matku svoju, aby si dlho žil na zemi, ktorú ti dá Pán, Boh tvoj!“ (Ex 20,12)

„Kto zllorečí svojmu otcovi alebo svojej matke, musí zomrieť.“ (Ex 21,17)

„Z celého srdca si cti otca nezabúdaj na bolesti svojej matky. Pamätaj, že ti dali život. Ako im odplatíš, čo urobili pre teba?“ (Sir 7,29-30)

„Kto si ctí matku, (počína) si tak, ako keby si zhromažďoval poklady. Kto si ctí otca, nájde radosť na synoch a bude vždy vyslyšaný, keď sa bude modliť. Kto si ctí otca, bude dlho žiť, kto poslúcha otca, občerstvuje matku. Kto sa bojí Pána, ctí si rodičov a bude slúžiť svojim rodičom ako svojim pánom.“ (Sir 3,5-8)

„Synu, zastaň sa v starobe svojho otca a nezarmucuj ho, kým žije, ak slabne na rozume, maj strpenie a nepohrdaj ním, kým si pri sile; lebo milosrdenstvo s otcom nebude zabudnuté. Za ťažkosti s matkou dostane sa ti dobrej náhrady.“ (Sir 3,14-16)

„A bol im poslušný“ (Lk 2,51)

„Dávajte teda, čo je cisárovo, cisárovi, a čo je Božie, Bohu.“ (Mt 22,21)

„Istý človek mal dvoch synov. Prišiel k prvému a povedal mu: „Syn môj, chod' dnes pracovať do vinice!“ Ale on odpovedal: „Nechce sa mi.“ No potom to oľutoval a šiel. Išiel k druhému a povedal mu to isté. Ten odpovedal: „Idem, pane!“ Ale nešiel. Kto z týchto dvoch splnil otcovu vôľu?“ Odpovedali: „Ten prvý.“ (Mt21,28-31)

„Boha treba viac poslúchať ako ľudí.“ (Sk 5,29)

„Každý nech sa poddá vyššej moci, lebo niet moci, ktorá by nebola od Boha. Kto sa teda protiví vrchnosti, protiví sa Božiemu poriadku. Preto sa treba podriaďiť, a nielen zo strachu pred hnevom, ale aj kvôli svedomiu. Preto platíte aj dane, lebo tí, čo ich vyžadujú, sú Boží služobníci. Dávajte každému, čo ste dlžní: komu daň, tomu daň, komu clo, tomu clo, komu bázeň, tomu bázeň, komu česť, tomu česť.“ (Rim 13, 1a.2a.5-7)

„Deti, poslúchajte svojich rodičov v Pánovi, lebo je to spravodlivé. Cti svojho otca i matku, to je prvé prikázanie s prísľúbením: Aby ti dobre bolo a aby si dlho žil na zemi. A vy, otcovia, nedráždite svoje deti k hnevu, ale vychovávajte ich prísne a napomínajte ich v Pánovi. (Ef 6,1-4)

„Otcovia, nedráždite svoje deti, aby nezmalomyselneli!“ (Kol 3,21)

„Pravda, každá výchova v prítomnosti sa nezdá radostná, ale krušná; neskôr však prináša upokojujúce ovocie spravodlivosti tým, ktorých ona vycvičila.“ (Hebr 12,11)

„Predovšetkým teda žiadam, aby sa konali prosby, modlitby a orodovania a vzdávali sa vďaky za všetkých ľudí, za kráľov i za všetkých, čo sú na vyšších miestach, aby sme mohli žiť tichým a pokojným životom vo všetkej nábožnosti a mravnej čistote.“ (1 Tim 2,1-2)

„Preto hoci by som ti mohol v Kristovi smelo rozkázať, čo máš urobiť, radšej prosím pre lásku ja, Pavol, už stavec a teraz aj väzeň Krista Ježiša: prosím Ťa za svojho syna Onezima, ktorého som splodil v okovách. Kedysi ti bol neužitočný, ale teraz je užitočný aj tebe aj mne. Poslal som ti ho na späť, jeho, to jest moje srdce. Chcel som si ho ponechať pri sebe, aby mi v okovách pre evanjelium slúžil namiesto teba. Ale nechcel som nič urobiť bez tvojho súhlasu, aby tvoj dobrý skutok nebol akoby vynútený, ale dobrovoľný. Ved' azda preto odišiel na čas, aby si ho dostal navždy. Už nie ako otroka, ale oveľa viac ako otroka: ako milovaného brata, milého najmä mne - a o čo viac tebe - i podľa tela aj v Pánovi.“ (Flm 8-16)

Iné pramene

„Rodina, ktorá sa modlí, zostáva spolu“ (Sv. Matka Tereza)

„Tuberkulóza a rakovina nie sú najhoršími chorobami. Myslím si, že oveľa horšou chorobou je byť nechcený a nemilovaný.“ (Sv. Matka Tereza)

Podnety na prehĺbenie témy

- okrem Boha je potrebné cítiť si aj svojich rodičov, ktorým patrí vďaka za život a ktorí nám odovzdali poznanie Boha
- postoj voči autorite (učiteľ, kňaz, vekom starší človek, verejný činiteľ, ...)
- deti a ich vzťahy k otcovi a k matke: treba im vziať úctu, vďačnosť, spravodlivú poslušnosť a poskytovať pomoc
- príbuzenské vzťahy s členmi rodiny: vzdávať úctu, prejavovať láskavosť a vďačnosť starým rodičom a predkom
- vzťah medzi dospelými deťmi a rodičmi – pokiaľ žijú v spoločnej domácnosti dospelé deti majú rešpektovať pravidlá domu a prejavovať úctu
- povinnosti žiakov voči učiteľom; zamestnancov voči zamestnávateľom; podriadených voči vedúcim; občanov voči vlasti a voči tým, ktorí ju spravujú a riadia; povinnosti voči deťom, zamestnancom, podriadeným
- rodina v Božom pláne
- kresťanská rodina
- predstavitelia moci v občianskej spoločnosti
- hriechy proti 4. B. prikázaniu: hanbiť sa za rodičov, zaprieť ich, urážať, zosmiešňovať alebo fyzicky udrieť, neposlúchať (deti), nenávidieť, zanedbať starostlivosť. Rodičia ťažko hrešia, ak si neplnia vyživovaciu povinnosť, ak zanedbávajú výchovu...; ak sa predstavitelia verejnej moci nestarajú, aby sa rodičom zaručilo právo dať svojim deťom výchovu podľa ich presvedčenia, ak nevykonávajú svoju moc ako službu, ak nariaďujú alebo ustanovujú niečo, čo by bolo v rozpore s dôstojnosťou človeka a prirodzeným zákonom; ak občania nespupracujú pri budovaní spoločnosti v duchu pravdy, spravodlivosti, solidarity a slobody
- človeka neviaže svedomie vykonávať nariadenia civilnej moci, ak sú v protiklade s požiadavkami mravného poriadku
- rodina ako domáca Cirkev

Podnety k spoločnému zdieľaniu v skupinke

(Témy odporúčame otvárať veľmi citlivo, pretože sa môžu hlboko dotýkať vnútorného prežívania. K tomu odporúčame prispôbiť aj výber otázok v skupinke s prihliadnutím na rodinné situácie, z ktorých birmovanci pochádzajú.)

- dá sa s rodičmi viesť rozumný dialóg? Ako presvedčiť rodičov, aby ti mohli dôverovať?
- keď dosiahneš vek dospelosti, aké budeš mať povinnosti voči rodičom?
- dobrá komunikácia buduje vzťahy. Vieš komunikovať so svojimi rodičmi? Čo by ti mohlo pomôcť? Pýtaš sa ich na ich názor?
- máš dospelú osobu, ktorej sa môžeš zdôveriť? Mohol by to byť tvoj kňaz, animátor, spovedník.
- aké sú povinnosti rodičov voči deťom?
- aké sú povinnosti detí voči rodičom?
- ako by mali rodičia vychovávať svoje deti ku kresťanskej viere?
- úcta patrí rodičom, aj keď si to nezaslúžia?
- aké je miesto rodiny v Božom pláne?
- čo symbolizuje prítomnosť Krista v tvojej rodine? (spoločné stolovanie, modlitba, kríž, hodnoty...) Vnímaš ho vo vašich rodinných záležitostiach a rozprávaš sa o ňom? Čo vás navzájom spája a čo vám prekáža v spoločnom živote?
- ako konkrétne by si mohol byť lepším rodičom alebo dieťaťom alebo súrodencom členom svojej rodiny?
- aj neverbálne prejavy môžu vzťahy s rodičmi upevniť alebo pokaziť. (Např. gesto pohľadania, bozk, či akýkoľvek pozitívny prejav pozornosti, sladkosť, umytie riadu bez vyzvania) Tie pozitívne „zohrievajú srdce rodiča a aj tvoje“. Aké sú tvoje neverbálne prejavy voči rodičom?
- riešenie konfliktov teenager a rodič - Aj keď s rodičmi nemusíš vo všetkom súhlasiť, je úctivé si ich vypočuť. Keď nerozumieš rodičovským zákazom – pýtaj si vysvetlenie. Niektoré informácie nemusíš vedieť odovzdať priamo v rozhovore. Uľahčiť ti to môže napísanie krátkoho lístku s vyznaním, odprosiením, poďakovaním.
- odpusť, prosím, ďakujem
- ako ťa Boh robí svätým uprostred toľkého napätia? Nezabúdaj, že náš vzťah s Bohom, hoci je osobný a dôverný, je stvorený na prežívanie v spoločenstve, nielen individuálne. Tým prvým a najdôležitejším spoločenstvom je rodina! Práve cez pády a vzostupy rodinného života v nás Boh formuje svoju podobu. Ide o dávanie a prijímanie; niekedy máš dať, inokedy prijať.
- čo je dôležité pri vykonávaní moci v rozličných oblastiach občianskej spoločnosti?
- aké povinnosti majú občania voči občianskym autoritám?
- kedy občan nesmie poslúchať občianske authority?
- Sir 3,5-8 – na základe tohto úryvku uvažuj, čo ponúka Pán tým, ktorí si ctia otca i matku

Modlitba

Dobry Boze, pod tvoju ochranu odporúčame svojich rodičov. Bedli nad nimi. Požehnávaj ich práce a udržuj ich pri zdraví a živote. Daj im lásku a jednotu s tebou. Rozmnož ich vieru, dôveru v teba a lásku v srdci. Nech v tebe nájdu pravý pokoj. Amen. (Zdroj: www.modlitba.sk)

Drahý Ježišu,

dnes Ťa chcem poprosiť o jednu zvláštnu vec.

Dovoľ mi stať sa televízorom.

Chcel by som sa cítiť tak, ako sa cíti televízor u nás.

Mať špeciálne miesto úplne pre seba

a zhromažďovať okolo seba celú rodinu.

Chcel by som byť braný vážne, keď hovorím,

byť v centre pozornosti...

byť vypočutý všetkými bez prerušovania.

Chcel by som, aby sa o mňa starali tak,

ako sa starajú o televízor, keď sa v ňom niečo pokazí.
Chcel by som byť blízko môjho otca, keď sa vracia z práce,
aj keď je unavený.
A aby ma moja mama hľadala, keď sa cíti sama a smutná.
A aby moji súrodenci zanechávali počítač, lebo chcú byť so mnou
a aby som mohol rozosmievať všetkých, aj nechtiac.
Aké by to bolo dobré, keby zanechali všetko,
aby so mnou boli aspoň chvíľku.
Ježišu, neprosím Ťa o veľa.
Dobrú noc, Pane...

(Zdroj: www.modlenie.sk)

Aplikácia do života

- nájdem vhodnú situáciu, aby som napísal lístok rodičovi „mama/otec ľúbim Ťa“, „odpusť mi, prosím Ťa“, „ďakujem ti“
- spravím konkrétny skutok úcty voči učiteľovi

Materiály k téme

KKC 2197-2257 <http://www.katechizmus.sk/index.php?action=getk&kid=2951>

Kompendium 455-465

Youcat 367-377

Birmovník - téma č. 11

Sv. Otec František – Cti svojho otca i matku <https://dku.abuba.sk/node/2123>

Lectio divina – Mons. Stanislav Zvolenský – Rešpekt a vďačnosť voči rodičom

<https://www.abuba.sk/abuba/node/448>

Inšpirácie do života

Tvoja rodina nie je v Božích očiach vôbec bežná ani obyčajná. Každá jedna rodina má u Boha svoje špecifické miesto, každú miluje osobitným spôsobom. Tvoja rodina má pre tento svet veľký význam. Oceň vo svojej rodine to, čo si dostal ako dobré. Prispej niečí dobrým pre pohodu v tvojej rodine.

V súčasnosti je ťažké byť svätou rodinou. Svet sa totiž nie vždy stotožňuje s našimi hodnotami a s našim zmýšľaním a málokedy ich podporuje. Všetko napreduje takým rýchlym tempom a na ľudí sú kladené také veľké nároky, že manželia si na prehlbovanie svojho vzťahu nachádzajú len veľmi málo času. Mnohé rodiny majú vážne finančné problémy. Ťažkostí, ktoré na dnešné rodiny číhajú, je nepochybne veľmi veľa. Nedajme sa tým však znechutiť. Prečo? Pretože máme milujúceho Otca, ktorý sa o nás vždy postará.

Uprostred dediny bola studňa. Pri nej sa schádzali ženy, aby si nabrali vody. Jedna vraví: Ja mám takého silného syna, že v rukách zlomí poleno. Druhá sa pochváli: Môj syn vie tak nádherne spievať, ako slávik. Tretia ale mlčí. Ženy si naberú vodu a idú s vedrami domov. Pribehnú im v ústrety synovia. Ten prvý zlomí v rukách hrubé poleno. Druhý nádherne spieva ako slávik. A tretí vezme matke z rúk vedro a nesie ho domov. Tak čo povieš na našich synov, pýtajú sa ženy starčeka. Na synov? – odpovedá - Na akých, keď ja som videl iba jedného!